

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 1. An, & quomodo Deus sit omnipotens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

est deficiens, & imperfectum: ideoque potentia passiva est à Deo remouenda à quo longè abest omnis imperfectio. Art. 2. affirmat potentiam Dei actiuam esse infinitam: quia essentia diuina, per quam Deus agit, infinita est. In omnibus enim agentibus quanto perfectior est forma, per quam agit, tanto maior est eius potentia in agendo. Sicut quanto aliquid est magis calidum, tanto maiorem habet potentiam ad calefaciendum. Art. 3. asserit Deum esse omnipotentem, id est, posse omnia absolute, seu quacunque non implicant contradictionem. Quia cum esse diuinum, super quod ratio diuinæ potentiae fundatur, sit infinitum, & non limitatum ad aliquod genus entis, sed præhabens in se totius esse perfectionem: quidquid habet rationem entis, seu possibilis esse, conuenitur sub possibilibus absolutis, respectu quorum Deus dicitur omnipotens. Art. 4. dicit Deum non posse facere, ut præterita non fuerint, quia implicat contradictionem præterita non fuisse. Tam enim implicat idem fuisse & non fuisse, quam idem esse & non esse. Atque, ut rectè ait August. lib. 26. contra Faustum cap. 5. dicere Deum posse facere, ut ea, quæ facta sunt, facta non fuerint, est dicere Deum posse facere, ut ea, quæ vera sunt, eo ipso quòd vera sunt, falsa sint. Art. 5. tradit Deum posse facere alia, quàm quæ fecit: quia non agit ex necessitate naturæ, quidquid potest, ut aliqui falso existimarunt, sed quidquid liberè vult. Neque etiam determinatur eius potentia ad hoc genus rerum productarum propter ordinem sapientiæ, & iustitiæ, sine quo Deus nihil operatur: quia ordo à diuina sapientiâ, & iustitiâ, rebus inditus, non adæquat diuinam sapientiâ, sic ut diuina sapientiâ limiteret necessariò ad hunc ordinem. Agit enim Deus propter suam bonitatem, ut finem, quæ improporcionabiliter excedit omnia à Deo creata: ideoque non determinatur ad hunc ordinem rerum, quasi non possit alius ab illo fluere. Art. 6. pronunciat Deum non posse facere, ut ea, quæ sunt ab ipso facta, sint meliora quoad essentiam: quippe quæ est inuariabilis, & in indiuisibili posita. Secus tamen quoad perfectiones accidentales, secundum quas varietatem, & augmentum recipere possunt. Simpliciterque loquendo, qualibet re à se facta Deum posse facere aliam meliorem, quia scilicet insigni ipsius perfectio in omni genere entis est magis atque magis in infinitum participabilis à rebus creabilibus. Huc vsque D. Thom. cuius doctrina sequentijs sectionibus explicabitur.

SECTIO

An, & quomodo Deus sit omnipotens?

Sicut in creaturis intellectualibus præter intellectum, & voluntatem datur potentia executiua illi subordinata: sic in Deo, entis intellectuali summe perfecto, præter intellectum, & voluntatem, de quibus hæte-

nus, datur potentia perfectissima, per quam agere potest ad extra quidquid possibile est, secundum omnem modum quo possibile est: iuxta illud Luc. 1. Non erit impossibile apud Deum omne verbum, id est, phrasi Hebraica, omnis res. Et Marci 14. *Sicba pater omnia tibi possibilia sunt.* Et Genes. 17. *Ego Deus omnipotens.* Et sap. 11. *Omnipotens manus tua quæ creauit orbem terrarum.* Id etiam patet ratione naturali. Nam solus Deus est ens à se. Et quidquid aliud est aut esse potest, non potest esse nisi beneficio

Dei, per liberam eius actionem & dependentiam ab illo. Quare in Deo est potentia seu vis ad omne possibile, quam vim intellegimus nomine omnipotentia. Confirmatur: quia talis potentia est magna perfectio, nullam inuoluens imperfectionem, nec alij cuiquam aequè bonè repugnans. Ergo est Deo tribuenda. Adde quòd quicquid possibile est extra Deum, per aliquam potentiam possibile est. Vel ergo potentia illa in Deo est, vel in aliquo alio. Si primum: habemus intentum. Si secundum: non potest esse in vilo alio, nisi per dependentiam & participationem à Deo; cum cætera omnia sint ens participatum. Ergo multò magis in Deo est, à quo participatur. Adde præterea non posse sine imperfectione limitari potentiam diuinam ad aliqua è possibilibus. Ac potiùs sicut eius essentia est simpliciter infinita: sic potentia nullos limites habet intra possibilitatem, ac proinde est verè & absolute omnigena, & potentia omnimodè infinita & illimitata, tum intensiòe, quia est in seipsa formaliter infinita perfectionis: tum extensiòe, quia valet ad obiecta infinita, potestque simul plura in infinitum, non solum numero diuersa: sed etiam alia alijs perfectiora in latitudine entis, & in eius gradibus, seu generibus & speciebus, absque vilo termino intrinseco, sed tantum extrinseco, Deo scilicet ipso, neque enim potest facere seipsum.

2. Omnipotentia distinguitur ab intellectu, & à voluntate.

Secundò, sicut potentia executiua in creaturis intellectualibus distinguitur ab intellectu & à voluntate: sic in Deo distinguenda est, iuxta ea quæ diximus disp. 3. sect. 5. de fundamento distinctionis attributorum Dei, sumpto ex D. Thoma quæst. 13. art. 4. Potest enim optimè concipi essentia diuina vt respondens virtuti actiua quæ est in creaturis, præscindendo ab intellectu & voluntate formaliter. Ac demum sicut in nobis, & in Angelis, potentia executiua requirit directionem intellectus, & applicationem voluntatis: sic in Deo, qui nihil agit, neque agere potest extra se, nisi sapienter & liberè.

3. Suarez.

Consentit Suarez tract. 1. de Deo lib. 3. cap. 9. & disput. 30. Metaphysicæ sect. 17. num. 47. post Durandum & alios antiquiores. Alij verò qui contrarium sentiunt, voluntque potentiam Dei executiuam non esse aliud, quam imperium efficax diuinae voluntatis; tenentur dicere consequenter, Deum concurrere ad actum peccati per imperium efficax suæ voluntatis: quod est falsum, & absurdum. Nam Deus non imperat peccatum efficaciter, quòd potiùs sincere prohibet, punitive committentem. Neque responderi potest Deum imperare tantum consequenter, posito quòd liberè creata velit peccare: & imperium illud non esse aliud, quam Deum velle non deesse muneri causæ primæ circa causam secundam volentem peccare. Contra enim: primò, est abuti terminis vocare imperium

hanc solam voluntatem. Secundò, omne imperium est antecedens ad id, ad quòd est imperium: quippe quòd ad id mouet per modum causæ efficientis physicæ vel moralis. Ergo si est imperium ad hunc actum peccati; non est consequens, sed antecedens.

Consentit etiam D. Thom. q. 25. art. 1. ad 4. licet aliam sententiam quorundam aliorum, quam inter Recentiores secutus est Molina loco infra citando, non improbet, posteriori loco ibidem relatam, quòd nimirum potentia sit voluntas vt effectiua ad extra. Verba D. Thomæ hæc sunt: *Potentia non ponitur in Deo vt aliquid differens à scientia & voluntate secundum rem: sed solum secundum rationem: in quantum potentia importat rationem principii exequentis id quòd voluntas imperat, & ad quòd scientia dirigit.* Et art. 5. ad 1. *Potentia intelligitur vt exquens; voluntas, vt imperans; intellectus & scientia, vt dirigens.*

4. Confirmatur ex D. Thomæ.

Confirmatur quia Deus non est omnipotens formaliter eò quòd sciat omnia: nec ideo formaliter potest res creare, quia vult creare, aut quis potest velle creare. Sed potiùs volitio creandi supponit potentiam creandi. Et vt rectè D. Thom. loco proxime citato: *Ideo Deus aliquid facit, quia vult: non tamen ideo potest, quia vult, sed quia talis est in sua natura.* Nimirum quatenus in sua natura eminenter continet omnia, & habet omnem agendi vim. Adde quòd res create non emanant immediatè ab intellectu & voluntate Dei. Ergo præter intellectum & voluntatem, admittenda est in Deo potentia executiua, à qua emanant.

5. Probatür ratione.

Consequentiã patet. Antecedens verò probatur: quia scire & velle, qui sunt actus intellectus & voluntatis, sunt actus immanentes, & non transeunt realiter in rem volitam & scitam: sed tantum in illam tendunt intentionaliter: vnde sola denominatione extrinseca res ab illis dicitur esse scita, aut volita. Quæ denominatio & quæ conuenit rebus, quæ à Deo fieri non possunt, aut non fiunt. Nam Deus seipsum cognoscit & vult: cognoscit etiam & amat bona merè possibilis, quæ non facit. Ergo res create non emanant realiter immediatè ab intellectu & à voluntate per cognitionem & volitionem diuinam: sed admittenda est potentia executiua, cuius vsu & exercitio physice attingantur res, quæ à Deo præceduntur.

6. Refutantur qui volunt omnipotentiam esse ipsam Dei voluntatem.

Contrarium sentiunt nonnulli quos sequitur Molina ad q. 25. art. 1. disp. 2. vbi nobis opponit aliqua Scripturæ & Patrum testimonia, quæ videntur affirmare potentiam esse ipsam Dei voluntatem. Sed intelligi debent identicè, non formaliter. At quòd Deus faciat, quicquid facere vult. Aut quòd merited tribuantur opera Dei voluntati, tanquam imperati: sicut etiam tribuuntur verbo essentiali, id est, intelligentiæ, tanquam dirigenti; Hebr. 1. v. 2. *Portans omnia verbo virtutis sue,* id est, verbo suo forti, phrasi Hebraica. Nec obest id

INNO
S. PATR.

quod aliqui addunt in confirmationem eiusdem sententia, Deum Genes. i. dici fecisse mundum imperando, *fiat lux, fiat firmamentum, producat terra herbam viuentem* &c. qui loquendi modus indicat ex diuinae voluntatis imperio, vt sic, proximè sequi effectum. Quemadmodum quando imperium agitur moraliter in aliquem præditum cognitione, obedientia est ab imperio. Et alioqui Deus dicendus potius esset imperare suæ virtuti vt producat, non verò imperare effectui vt sic. Quemadmodum male diceretur pistor imperare imagini vt fieret, qui tantum imperauit sibi ipsi vt manum operi admoueret. Respondeo enim aliam esse causam sic loquendi, nempe ad significandam summam Dei potentiam & facilitatem operandi, cui perinde est facere, ac iubere & velle vt aliquid fit; cuiusque voluntati absolutæ & efficaci nihil potest resistere, aut difficultatem vllam afferre. Quæ etiam de causa dicitur vocare ea quæ non sunt, & quæ sunt, id est, habere æquale imperium, & æqualem potentiam in ea quæ non sunt & in ea quæ sunt. Propriè autem loquendo Deus neque suæ omnipotentia, neque huiusmodi rebus inanimatis, aut alijs non existentibus imperauit. Neque etiam peccata fieri aut esse imperat: quæ tamen, quoad positum, non fiunt sine concursu diuinæ omnipotentia.

Cur dicitur Deus creasse imperando?

7. Opponit secundo Molina: Dato actu efficaci diuinae voluntatis, quo scilicet vult Deus hoc aut illud esse tali vel tali tempore, & seclusa per possibile vel impossibile in Deo quacunque alia virtute executrice: ex eo actu, tanquam ex efficaci & sufficienti causa, sequitur res creatæ eo tempore & loco, quo Deus ab æterno voluerit. Neque videtur tutum, consonumque cum diuina perfectione, affirmare actum illum non esse causam sufficientem & efficacem, vtex eo solo emanent res creatæ. Ergo superflue potitur aliud in Deo, quod habeat rationem principij immediati, & potentia executrix. Item in actu illo voluntatis diuinæ facile redditur ratio quare res creatæ in tempore emanent sine vlla mutatione in Deo: & quare potius emanent hæc quam alia, in hoc tempore & loco, potius quam in alio: nempe quia Deus ex æternitate liberè determinauit illud futurum vt esset potius vltimo harum rerum, quam aliarum, & hoc tempore vel loco, potius quam alio. In alia verò potentia executrice non tam facile redditur ratio illorum omnium.

8. Soluantur argumenta contraria sententia.

Ad primam Respondeo actum efficacem non posse esse in Dei voluntate, seclusa potentia faciendi quod vult, quam potentiam necessario præsupponit voluntas efficax vt talis, iuxta doctrinam D. Thom. locis supra relatis. Neque propterea vlla in Deo est imperfectio, quod secundum aliquam rationem præcise sumptam, non concipiatur habere omnem virtutem, & omnem perfectio-

nem, dummodo habeat idcirco, & æqualem sumptus. Distinctio enim attributorum in eo consistit, quod non confunditur tota Dei perfectio: sed tantum id quod opus est vt respondeat perfectionibus creaturarum, quibuscumque attributa diuina comparantur, iuxta doctrinam D. Thomæ q. 13. art. 4. Eademque responsione refellitur quod opponit Vasq. disp. 102. num. 9. distinctionem illam potentia ab intellectu & voluntate derogare perfectioni voluntatis diuinæ, quia inde sequitur voluntatem secundum se, concipi à nobis sine virtute perfecta & inimita, cum alia facultas ad exequendum ei tribuatur. Secundum verò argumentum Molina tangit difficultatem explicandam sectione sequenti.

Inhabis quia appetitus noscer, & imaginatio, habent aliquam vim efficiendi aut afficiendi, vt alterandi scelerum, commouendi humores, & similia. Actus quoque intellectus & voluntatis producant habitus quibus inuamur ad similes actus. Ergo multo magis Dei voluntas habet vim efficiendi.

Respondeo primo, non esse parem rationem appetitus materialis, & imaginationis animalium, quæ propter sympathiam & commotionem humorum ex passione ortam, id faciunt, & appetitus & intellectus purè spiritualis, qualis in Deo est. Secundo, sicut in creaturis intellectualibus corporeis, præter huiusmodi virtutes imaginationis & appetitus, admittitur alia distincta, per quam ad extra operentur: sic in Deo admittenda est. Virtus autem quæ est in actibus intellectus & voluntatis creatæ ad producendos habitus, est fecunditas diuersa ab intellectu & voluntate, estque tantum ad effectum immanens: & præter illam admittitur communiter potentia executrix re vel ratione distincta ab intellectu & voluntate, illique subordinata.

SECTIO II.

De actibus diuina potentia.

Potentia diuina valet ad creandum, educendum, efficiendum, afficiendum, mouendum, impediendum, resistendum, destruendum, & quouis modo agendum. Distincta autem actio ratione, non re, à potentia agendi. Estque potentia, non nudè & præcise sumpta, sed in usu & exercitio: qui usus est potentia se impendens & exercens, & actu ponens effectum, vt docet S. Thom. q. 25. art. 1. ad 2. & 3. argum. Vbi ait actionem, quæ Deus producit creaturas, esse in Deo, & non in creaturis: eaque de causa dari potentiam in Deo, comparatione effectuum qui ab eo producuntur: non verò comparatione actionis qua producuntur: quippe cum actio quæ producuntur, sit ipsemet Deus. Quibus vltimis verbis idcirco negat